

Helse- og Omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

DERES REF. / YOUR REF.:

201001864

VÅR REF. / OUR REF.:

2011/3953 736.0

DATO / DATE:

30.08.2011

Høring - Rapport om pasienters og pårørendes rolle i tilsynssaker

Det vises til brev av 23.05.11 med oversendelse av rapport av 15.04.11. Høringsfristen er satt til 01.09.11.

Ad innsyns- og uttalerett til pasienter/ pårørende

I saker der det er stor diskrepans mellom klagen og helsetjenestens beskrivelse av hendelsen, og dette medfører at saksforholdet forblir uklart, innhenter vi også i dag ny uttalelse fra klager. Dette dreier seg om få saker årlig. Pasient/ pårørende tar imidlertid hyppig telefonisk kontakt underveis i vår saksbehandling. Dette gir kun unntaksvis ny informasjon som har betydning for utfallet av saken. Sett hen til at det også vil medføre betydelig forlenget saksbehandlingstid (to måneder, se senere i dette brevet) og økt ressursbruk, anbefaler vi ikke at innføres et system med to uttalelser fra pasient/ pårørende og to fra helsetjenesten.

Ad klagerett på Helsetilsynet i fylkets avgjørelse

En klageadgang på Helsetilsynet i fylkets avgjørelse vil favorisere ressurssterke pasienter/ pårørende. Vi tror sannsynligheten for at Helsetilsynene har en ens praksis for behandling av tilsynssaker vil være størst når det er utarbeidet gode saksbehandlingsveiledere fra Statens helsetilsyn og disse suppleres med revisjoner av Helsetilsynene i fylket.

Helsetilsynet i Nordland anbefaler ikke at pasienter/ pårørende gis klagerett på Helsetilsynet i fylkets avgjørelse. Vi viser til mindretallet i utvalgets begrunnelse i rapportens kap 6.2.4.1.2.

Dersom det innføres klagerett må denne ikke bare omfatte pasienter/ pårørende, men også helsepersonell/ helsetjenester som er gitt veiledning i vår avgjørelse, dvs. at Helsetilsynet i fylket har ment det foreligger avvik fra god praksis.

Dersom det innføres klagerett for pasienter/ pårørende, må denne også omfatte klage på Statens helsetilsyns avgjørelser. I de sakene som videresendes fra Helsetilsynet i fylket

til Statens helsetilsyn er det ikke fattet en avgjørelse i fylket. Det er kun gjort forberedende saksbehandling. Dersom hensikten med klageretten er en toinstansvurdering, må derfor Statens helsetilsyns avgjørelse også kunne påklages.

Ad pårørendes stilling

Vi er enige i at pårørendes rettigheter bør tydeliggjøres i regelverket. For det første er det viktig å presisere at man med *pårørende* mener *nærmeste pårørende*. Så må det skilles mellom *spesifikke pårørenderettigheter*, som pårørendes rett til informasjon etter pasientrettighetsloven § 3-3, og *pårørenderettigheter på vegne av pasienter* der det ikke foreligger fullmakt. Sistnevnte kan for eksempel være klager fra pårørende vedr. pasienter uten samtykkekompetanse (for eksempel ved uttalt demens) og når pasienten er død. Vi mottar dessuten ikke sjelden klager fra nærmeste pårørende til rusmisbrukere og psykisk syke (personer som i utgangspunktet har samtykkekompetanse) og ønsker en klargjøring av hvordan slike klager skal håndteres.

Ad rett til å anmode om vurdering av systemfeil

Helsetilsynet vurderer i tilsynssakene også i dag om det foreligger systemsvikt. Retten til å anmode om slik vurdering bør derfor også fremgå av regelverket.

Ad plikt til å informere pasient/ pårørende om uheldig hendelse

Helsetjenesten har i dag en plikt til å informere om skade eller alvorlige komplikasjoner, ref. pasientrettighetsloven § 3-2. Vi støtter forslaget om at plikten utvides til å omfatte en analyse av hendelsen overfor pasient/ pårørende.

Ad økonomiske og administrative konsekvenser

Utvidet innsyns- og uttalerett for pasienter/ pårørende vil som beskrevet medføre at helsepersonell/ helsetjenesten må få uttale seg til disse uttalelsene. Vi tror anslaget om én måned forlenget saksbehandlingstid er for lavt. Man må sannsynligvis beregne det dobbelte, altså to måneder. Først må det gå brev til klager med helsetjenestens redegjørelse og klager må ha tid til å respondere. Vår erfaring tilsier at denne prosessen raskt tar én måned. Deretter vil man ha en runde to, der helsetjenesten får uttale seg til klagers tilbakemelding. Det trenger man en ny måned til.

Det er opplyst at Statens helsetilsyn i 1999 og 2000 mottok henholdsvis ca. 150 og 180 klager på Fylkeslegenes avgjørelser uten at det forelå en formell klageadgang. Da det ikke er oppgitt hvor mange tilsynssaker som ble behandlet av Fylkeslegene de respektive årene og dette er mer enn ti år siden, kan man ikke utfra disse tallene beregne hvor mange prosent av Helsetilsynene i fylkets avgjørelser som vil bli påklaget fremover, dersom det innføres en klagerett.

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester er vedtatt, og vil føre til en økning i antall tilsynssaker hos Helsetilsynene i fylket.

De ressursmessige konsekvensene av den nye loven og evt. innføring av uttale- og klagrett for pasienter/ pårørende vil bli omfattende.

Øvrige kommentarer

Vi støtter ikke forslaget om at uttrykket *anmodning om vurdering av mulig pliktbrudd* erstattes med *klage*. Klage medfører en forventning om at man er part i saken og kan

dessuten forveksles med rettighetsklage. Hvis man ønsker et nytt begrep, kan man i stedet kalle det *rett til å be om tilsynssak*.

Dette brevet sendes også elektronisk til postmottak@hod.dep.no.

Med hilsen

Jan-Petter Lea
fylkeslege

Eli Løkken
ass. fylkeslege

Dette brevet er godkjent elektronisk.

Saksbehandler: Eli Løkken 📞 75 53 15 00